

Syyttäjien ja poliisin menettely esitutkinnan esiselvityksessä

Diaarinumero: OKV/3128/10/2021

Antopäivä: 28.12.2022

Ratkaisija: oikeuskansleri

Kohde: syyttäjä, poliisi

Toimenpide: huomautus, käsitys

Oikeuskansleri antoi huomautuksen kahdelle Etelä-Suomen syyttäjälleen erikoissyyttäjälle. Syyttäjät olivat virkavelvollisuuksiensa vastaisesti hankkineet kantelijalta tietoja poliisin esiselvitykseen tavalla, joka oli ollut omiaan luomaan vaikutelman esitutkinnan toimittamista koskevien velvoitteiden kiertämisestä. Oikeuskansleri kiinnitti myös toisen erikoissyyttäjän huomiota velvollisuuteen noudattaa julkisuuslain menettelysäännöksiä tietopyynnön käsittelyssä.

Selvityksissään syyttäjät ilmoittivat, että kantelijalle lähetetyn viestin tarkoituksena oli vapaamuotoinen tiedustelu eikä tarkoitus ollut saada tietoja tämän oman menettelyn rikosoikeudelliseksi arvioimiseksi. Oikeuskansleri totesi, että tällaista tarkoitusta ei ilmennyt syyttäjien kantelijalle lähettämistä viesteistä. Ulkopuolisen tarkastelijan näkökulmasta viestien tarkoituksena vaikutti olleen tarkoitus saada kantelijalta tietoja poliisin esiselvitykseen, mihin tarkoitukseen syyttäjät vastineen poliisille toimittivatkin. Esiselvityksessä oli selvitetty sitä, oliko rikoksesta epäillyn puolustajana toiminut kantelija syyllistynyt rikokseen uhkailemalla päämiestään. Syyttäjien menettelyn johdosta asiassa tuli vaikutelma, että kyse oli pyrkimyksestä kiertää esitutkintalain säännöksiä ja rikoksesta epäillyn oikeutta olla myötävaikuttamatta rikoksensa selvittämiseen. Vaikka syyttäjillä ei tällaista tarkoitusta olisi ollutkaan, niin yksinomaan ulkopuoliselle tuleva vaikutelma oli omiaan vaarantamaan luottamusta syyttäjien toiminnan asianmukaisuuteen.

Oikeuskansleri piti syyttäjien menettelyä lähtökohtaisesti vakavana virheenä. Menettelyn ongelmallisuutta lisäsi vaikutelma siitä, että syyttäjät olivat menettelyllään pyrkineet selvittämään asianajajan ja tämän päämiehen käymien luottamuksellisten keskustelujen sisältöjä, kun samanaikaisesti toimivat itse vastapuolena syyttäjinä. Asiassa ei kuitenkaan ilmennyt syyttäjien menettelystä aiheutuneen konkreettista vahinkoa.

Syyttäjien menettelyn ohella oikeuskansleri otti asiassa tutkittavakseen Helsingin poliisilaitoksessa esiselvityksen toimittaneiden tutkinnanjohtajien menettelyn. Oikeuskansleri saattoi rikoskomisarion tietoon päätöksessä esittämänsä käsitykset esitutkinnan puolueettomuuden varmistamisesta, tutkinnanjohtajan velvollisuudesta neuvotella syyttäjän kanssa esitutkintayhteistyön järjestämiseen liittyvistä kysymyksistä sekä kiinnitti tämän huomiota velvollisuuteen noudattaa julkisuuslain menettelysäännöksiä ja määräaikoja tietopyyntöön vastaamisessa. Lisäksi oikeuskansleri saattoi rikoskomisarion sekä myöhemmin tutkinnanjohtajana toimineen rikostarkastajan tietoon käsityksensä, että viimeistään kantelijan vastineen

saapumisen jälkeen poliisiin olisi tullut huolehtia siitä, että kantelijalle kerrotaan käynnistyneestä esiselvityksestä, tehdään selkoa hänen oikeuksistaan ja ilmoitetaan annetun vastineen olevan osa poliisin aineistoa.

- **[Oikeuskanslerin ratkaisu OKV/3128/10/2021 \(pdf\)](#)**

